

Tre röster om mångfald i kyrkan

Text: Anki Lindström Larsson

Det är sedan många år tillbaka en tradition inom Sveriges Kyrkosångsförbund, att vartannat år samla delförbundens ledningsgrupper till konferens. Under senare år ha Uppsala varit samlingsplats för konferensen, så även i år.

Ämnet för konferensens första dag var Mångfald och då särskilt mångfald inom den verksamhet Sveriges Kyrkosångsförbund står för. Tre gäster var inbjudna för att berätta om olika typer av mångfaldsarbete inom kyrkan. Det var Jonas Persson, präst i Högalids församling i Stockholm, Sara Jacobsson-Grip, präst i Botkyrka och Mats Jonsson, tidigare präst i Stenhagen, Uppsala.

-Utgångspunkten för vårt arbete i Högalids församling är, att vi är alla lika oavsett hur kroppens eller intellektets funktioner fungerar, sa Jonas Persson, och började med att berätta om det fyraveckors konfirmationsläger på Gälö för förståndshandikappade och andra ungdomar man genomför varje år. Ungdomarna bor och undervisas hela tiden tillsammans. Fyra veckor är en lång tid för den som aldrig umgåtts med förståndshandikappade och första veckan är svårast och många vill resa hem. Sista veckan är alla hinder borta och tonåringarna har fått en helt ny syn på vad det är att vara människa. Detta att det inte finns något som är självklart. "Det går inte att ha mig själv som måttstock" – det är en oerhört viktig insikt för en tonåring. Efter veckorna på Gälö har toleransen för andra vuxit och det tar man med sig ut i livet. Och man vill komma tillbaka till Gälö-lägret igen!

"Vi använder under lägret en mångfald av pedagogiska metoder," sa Jonas Persson. Man kan inte bara stå och prata inför en grupp av det här slaget. Det blir mycket rörelsesång och dans. Det man hör går inte alltid in, men det man upplever stannar kvar. Ungdomarna, även de sk normala, känner att de lär sig så mycket under lägret.

För att skapa en levande församling måste allas upplevelser och tankar avspeglas i gudstjänsten. I Högalids kyrka vill man att göra högmässan tillgänglig för alla, oavsett handikapp av något slag, etnisk tillhörighet osv. Människor, som i alla andra sammanhang kan upplevas som besvärliga, kan få upprättelse, om de får medverka i högmässan på samma villkor som alla andra. Därför förs samtal med de olika grupper som finns i församlingen för handikappade av olika slag, om hur de kan delta och medverka. Alla ska kunna känna, att här får mina tankar och mina erfarenheter plats.

Frågan, som Jonas Perssons anförande utmynnade i, var: "Hur kan ni i kyrkosångsförbundet, med er kompetens inom musiken, öppna gudstjänsterna för människor, som nästan alltid känner sig utanför och som kanske inte förstår så mycket."

Sara Jacobsson-Grip arbetar i en församling med endast 28 % kyrkotillhöriga. Av de övriga i kommunen tillhör många två stora ortodoxa kyrkor med rötter i Turkiet, Finland, Etiopien, Syrien m fl länder. Men av ungdomarna är det väldigt många som är födda i Sverige och som aldrig besökt de länder de härstammar från.

- Vi ville öppna kyrkportarna för fler människor, som bor i norra Botkyrka, sa Sara Jacobsson-Grip. Församlingen måste spegla det sammanhang den befinner sig i tänkte vi, och inbjöd människor vi mötte att vara med. Och vi var överens om, att vi skulle fira gudstjänst tillsammans men det inte skulle få bli uppvisning – inget jippo.

- Gud talar alla språk – det var temat. I gudstjänsten används urdu, engelska, tamil, arabiska, svenska. Det förekommer bibelläsning på svenska och andra språk, musik från andra delar av världen, förbönslappar och förbön vid altaret: Det ges möjlighet att röra sig i kyrkorummet – det blir långa gudstjänster, man vill ju så mycket när man blir tillfrågad.

Vad kan hända?

Ungdomarna i Botkyrka har ofta dubbla identiteter, även olika religiösa identiteter, berättade Sara. Kanske kan kyrkan bli den plats där deras olika världar möts. Och vi ser att det inte finns ett sätt att vara kristen

på, att be på eller att sjunga på. Vi upplever glädje då vi möts och upptäcker varandra – vi blir ett gudsfolk och en mänsklighet.

Mats Jonsson var under flera år präst i det mångkulturella Stenhagen i Uppsala. En nybyggd stadsdel med en nybyggd kyrka.

_Vi är vana vid att allt ska låta likadant i kyrkan, men då dödar man mycket kraft som kommer underifrån, sa Mats Jonsson. Det gäller att se vilka tillgångar som finns i omgivningen, vilka traditioner, vilken kultur osv. Sen får man fundera på vad vi saknar, vad skulle vi behöva och inse att alla kristna, varifrån de än kommer, har något att tillföra. Vi tillhör samma familj! Det gäller att upptäcka vilka de andliga behoven är i församlingen och vilka resurser som finns för att tillgodose dessa.

– Men ingen kan kräva, att allt är som i den tradition man kommer från, det får bli en slags knytkalas, sa Mats Jonsson. Vi kan inte kopiera andras seder och bruk men låta oss inspireras. Man upptäcker kanske, att det i vår egen tradition finns något som knyter an till invandrarnas traditioner och använda detta. Så berättade Mats Jonsson om gudstjänsterna i Stenhagen, med barn gudstjänst under beredelsen, evangelieprocession med mängder av barn med bjällror och ljus, förböner med många förebedjare, sånger med omkväden och ljusständning. "Man får ha is i magen – man vet inte vilka som kommer, även om man förberett eller om några helt nya dyker upp. Man får vara beredd att improvisera och veta att mycket av det som sker i gudstjänsten inte finns där på grund av mig och det vi planerat – det bara uppstår." Det är viktigt, sa Mats Jonsson, med visuella värden när det gemensamma språket inte finns. Men gudstjänst är ju något man gör, inte som man lyssnar på.